

ΧΡΗΣΤΟΣ Π. ΚΕΧΑΓΙΑΣ

Λειτουργικές Αρχές
και Κοινωνική Δομή
του Ελληνικού Πολιτισμού

Arete

Χρήστος Π. Κεχαγιᾶς

**Λειτουργικές Αρχές και
Κοινωνική Δομή του
Ελληνικού Πολιτισμού**

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΑΤΡΑΠΟΣ»

Νάξου 80 11255 - Αθήνα

Τηλ. 210-2027585 Fax. 210-2284119

Το βιβλίο «Λειτουργικές Αρχές και Κοινωνική Δομή του Ελληνικού Πολιτισμού» εκδίδεται με βάση την εκπονηθείσα διδακτορική διατριβή του κ. Χρήστου Π. Κεχαγιά με τίτλο: «Το αγωνιστικό πνεύμα των Ελλήνων μέσα από τους επιταφίους αθλητικούς αγώνες ως λειτουργική αρχή της κοινωνικής ζωής» (Τμήμα Κοινωνιολογίας Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών).

* Επιμέλεια εξωφύλλου: Adel Sanoussi
(adelsan@gmail.com)

Χρήστος Π. Κεχαγιάς
(kechagias@primedu.uoa.gr)

Απαγορεύεται η με όποιονδήποτε τρόπο
αναπαραγωγή μέρους ή όλης της έκδοσης χωρίς την
έγγραφη άδεια του εκδότη.

ISBN: 960-88699-3-5

Χρήστος Π. Κεχαγιᾶς

Λειτουργικές Αρχές και
Κοινωνική Δομή του
Ελληνικού Πολιτισμού

ΑΘΗΝΑ 2006

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΑΤΡΑΠΟΣ"

*Αφιερώνεται στους γονείς μου
Παναγιώτη και Ίωάννα*

«Θεέ! Ο καύσων αυτός χρειάζεται για να υπάρξει τέτοιο φως. Το φως αυτό χρειάζεται, μια μέρα για να γίνη μια δόξα κοινή, μια δόξα πανανθρώπινη, η δόξα των Ελλήνων, που πρώτοι, θαρρώ, αυτοί, στον κόσμον εδώ κάτω, έκαμαν οίστρο της ζωής, τον φόβο του θανάτου...»

(Ανδρέας Εμπειρικός, Εις την Οδόν των Φιλελλήνων)

Ευχαριστίες

Με την ολοκλήρωση της παρούσης διατριβής θεωρούμε χρέος μας να εκφράσουμε τις θερμές μας ευχαριστίες σε όλους όσους συνέβαλαν στην εκπόνησή της και ιδιαίτερας στα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής:

Στον Καθηγητή **Νεοκλή Σαρρή**, επιβλέποντα και καθοδηγητή, ο οποίος πέραν της επιστημονικής αρωγής, με την ομορφιά της ψυχής που τον διακρίνει και την υψηλοφροσύνη του, μας μετέδωσε την δική του πνοή στην τεκμηρίωση και δόμηση της εν λόγω διατριβής.

Στην Καθηγήτρια **Μαρία Τζάνη**, μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής, η οποία αποτελεί και τον βασικό συμπαραστάτη και μέντορα από τα πρώτα μας βήματα στους δύσβατους, αλλά υπέροχους δρόμους της ερέυνας και της επιστήμης, από τα θεμελιώδη ζητήματα της επιλογής καταλλήλου μεθοδολογίας για την εκπόνηση μιας επιστημονικής εργασίας, έως την κορυφαία θεμελίωση του ιδεολογικού προτάγματος των αυτονοήτων που διέπουν την φιλοσοφική μας κοσμοθέαση. Η ουσιαστική και έντονη παρουσία και συμβολή της χρήζουν ιδιαίτερας μνείας, αλλά είναι που μερικές φορές οι λέξεις δεν μπορούν επ' ουδενί να εκφράσουν το βάθος και την έκταση της ευγνωμοσύνης.

Επίσης, την Επ. Καθηγήτρια **Αικατερίνη Μυστακίδου**, μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής και τους κ.κ. **Αθανάσιο Τριλιανό** και **Γεώργιο Καλκάνη**, Καθηγητές του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών, **Σταύρο Περεντίδη**, Καθηγητή του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, **Χάρη Μελετιάδη**, Αν. Καθηγητή

Παιδ. του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, μέλη της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής της διδακτορικής διατριβής. Ιδιαίτερες ευχαριστίες μέσα από την καρδιά μας οφείλουμε να εκφράσουμε στον Αναπληρωτή Καθηγητή **Ιωάννη Κεκέ**, ο οποίος πέραν των μεθοδολογικών του υποδείξεων είναι εκείνος που κατ' ουσίαν μας εισήγαγε στην Νεότερη Συστημική Κοινωνιολογική Θεωρία. Πολλές ευχαριστίες οφείλουμε να εκφράσουμε στον Καθηγητή **Νικόλαο Λυγερό**, κυρίως διότι πέραν των μεθολογικών του υποδείξεων και της αφοσίωσής του στην ακρίβεια, την αξιοπιστία και τον ορθό λόγο, μας μετέδωσε το πάθος του για την διερμηνεία των γεγονότων σε οποιοδήποτε πεδίο, καλλιεργώντας τις προϋποθέσεις για ευγενή άμιλλα σε έναν αγώνα λόγου. Στον εν λόγω Καθηγητή οφείλουμε την αναζήτηση μεθοδολογικών εργαλείων στους κόλπους των θεωριών του Χάους, των fractals, της θεωρίας παιγνίων και της κβαντομηχανικής.

Θερμές ευχαριστίες πρέπει να εκφράσουμε από καρδιάς, στις κυρίες **Ευφροσύνη Κλαμπανιστή**, **Γιώτα Καραμπίνη**, **Έφη Κρέμου** και **Πάολα Μουγνάι**, για τις μεταφράσεις διαφόρων επιστημονικών συγγραμμάτων από τα Γαλλικά, στους κυρίους **Χαράλαμπο Κανατσούλη**, **Αριστείδη Κοσσιονίδη** και **Σπυρίδωνα Μαυροειδή**, για τις μεταφράσεις γερμανικών και ιταλικών δημοσιευμένων εργασιών, αλλά κυρίως στον κύριο **Φώτη Κούσουλα**, που συνέδραμε τις ερευνητικές μας προσπάθειες, στην αντιμετώπιση προβλημάτων τεχνικών και στις ερμηνευτικές προτυπώσεις των ευρημάτων μας. Οι παραπάνω συνεργάτες, στα πλαίσια του νεοσύστατου Εργαστηρίου «Βιοφυσικό Περιβάλλον: Νευροεπιστήμες και Μάθηση» αποτελούν για εμάς πολυτίμους συμβοηθούς και συνοδοιπόρους στο δύσκολο ερευνητικό έργο, που εκλήθημεν να διεξέλθουμε.

Πολλές ευχαριστίες απευθύνουμε στους δασκάλους που μας δίδαξαν και στους οποίους οφείλουμε πολλά, ιδιαιτέρως όμως στους φιλολόγους **Βασίλειο Θέμελη** και **Μαίρη Καρουκανίδου**, που μας ενέπνευσαν την αγάπη για την αρχαία ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό και στον φυσικό **Γιάννη Ντούγκα**, ο οποίος μας ενεχείρισε τα εφόδια για την αναζήτηση των φυσικών νόμων εν είδει παιγνίου. Επίσης, στους πανεπιστημιακούς Καθηγητές Φυσικής Αγωγής **Κούλη Ταξιλάρη**, **Γιώργο Μαυρίδη**, **Δημήτρη Γαργαλιάνο** και **Βαγγέλη Αλμπανίδη**, οι οποίοι μας παρώθησαν να αναζητήσουμε την βαθύτερη σημασία της άθλησης και του ευ αγωνίζεσθαι ήδη από τα χρόνια της φοιτήσεώς μας στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης. Ευχαριστώ θερμά τον εκδότη και φίλο **Θωμά Μπαμπάλη**, χωρίς την συνδρομή του οποίου δεν θα ήταν δυνατό να εκδοθεί το παρόν έργο.

Την διαμόρφωση της ψυχής μας οφείλουμε στους γονείς **Παναγιώτη και Ιωάννα Κεχαγιά** και ιδιαιτέρως στον αείδιμο Κωνσταντινουπολίτη **Ανδρέα Μιμαίο**, ο οποίος μας μετέδωσε τα σχήματα της Ιωνικής του υψηλής κουλτούρας, επιτελώντας το χρέος του όχι μόνον ως παππούς προς εγγονό, αλλά ως ηνίοχος ενός μεγάλου πολιτισμού, επιλέγοντας να μας μάθει γραφή και ανάγνωση μέσα από την αυθεντική, υπέροχη γλώσσα του Ομήρου. Τα σχήματα αυτού του αρχαιοελληνικού λόγου και η άφατη διαδικασία εκκόλαψης υψηλών ιδεών, σε συνδυασμό με το ελεύθερο πνεύμα που τον διακατείχε σε κάθε του συζήτηση, μας συντροφεύουν μέχρι σήμερα και μας υποχρεώνουν να αναλάβουμε την ευθύνη της βαριάς πνευματικής κληρονομιάς που μας άφησε, από την στιγμή που μας έκανε την τιμή να ξεψυχήσει στα χέρια μας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	13
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	16
ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΕΙΚΟΝΩΝ	23
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	26
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΩΤΗ	31
ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ	32
Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	35
Α.1. ΘΕΩΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΧΕΣΗ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ – ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ	39
Α.2. ΠΡΟΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	47
Α.2.1. Α' ΦΑΣΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΕΩΣ	53
Α.2.2. Β' ΦΑΣΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΕΩΣ	57
Α.2.3. Γ' ΦΑΣΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΕΩΣ	58
Β. ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ	60
Β.1. ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΗΣ	75
Γ. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΗΣ	78

Γ.1. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ	78
Γ.2. ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΗΣ	81
Γ.3. ΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΗΣ	82
Γ.4. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	85
Γ.5. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΗΣ	86
Δ. ΟΡΙΣΜΟΙ	88
<u>1. ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ</u>	<u>107</u>
1.1. ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΘΙΜΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΟΜΗ	107
1.1.1. ΕΠΙΤΑΦΙΑ ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΘΙΜΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΥ	119
1.2. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	138
1.3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΟΜΗ, ΔΟΜΗΣΗ ΚΑΙ ΑΛΛΑΓΗ	147
1.3.1. ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ	147
Κριτική των θεωριών – συμπεράσματα	159
<u>2. Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΑΣ</u>	<u>166</u>
2.1. ΘΕΩΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΑ	166
2.1.1. ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΑ	171
2.1.2. ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΘΕΩΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΑ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 173	
Η αναστροφή	186
Το αφαγές και αάφατον	188
<u>3. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΖΩΗΣ</u>	<u>191</u>
3.1. Ο ΚΟΣΜΟΣ ΩΣ ΣΥΣΤΗΜΑ	191
3.2. ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΚΑΙ ΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ	203
Η λειτουργία της γλώσσας	222
3.3. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΗΝΙΟΧΗΣΕΩΣ	229

3.4. ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ	248
Κριτική της κοινωνιολογικής συστημικής θεωρίας (ΚΣΘ)	260
<u>ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΕΥΤΕΡΗ</u>	<u>274</u>
<u>4. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΜΕΘΟΔΟΥ – ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ</u>	<u>275</u>
4.1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ	317
4.2. ΠΗΓΕΣ	321
4.2.1. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ/ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΑΜΕΣΗ ΣΤΑ ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΘΙΜΑ	325
4.2.2. ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ (ΠΡΟΦΟΡΙΚΕΣ Η ΓΡΑΠΤΕΣ) ΑΜΕΣΕΣ, ΠΟΥ ΠΕΡΙΓΡΑΦΟΥΝ Η ΕΞΗΓΟΥΝ ΤΑ ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΘΙΜΑ	325
Η «συγχρονική μέθοδος»	326
Η «μεμονωμένη ανάλυση»	328
4.2.3. ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΘΙΜΩΝ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ	329
Κριτική της μεθόδου αναπαραστάσεων των εθίμων	330
4.2.4. ΥΛΙΚΑ ΚΑΤΑΛΟΙΠΑ ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΘΙΜΩΝ	332
Κριτική της μεθόδου των καταλοίπων των τελετουργικών εθίμων	333
Συνολική Κριτική των τεσσάρων Μεθόδων	333
4.3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ	340
4.3.1. ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ	341
4.3.2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ	344
4.3.3. ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ	349
4.3.4. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ	350
<u>5. ΑΓΩΝ ΚΑΙ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟ ΠΝΕΥΜΑ</u>	<u>352</u>
5.1. ΑΓΩΝ: ΑΠΟΣΑΦΗΝΙΣΗ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΕΣ	352
5.1.1. ΑΓΩΝΕΣ ΣΕ ΑΛΛΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥΣ	359
5.1.2. ΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΟ ΜΙΝΩΜΥΚΗΝΑΪΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ	364

5.1.3.	ΟΜΗΡΙΚΗ ΕΠΟΧΗ	368
5.2.	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΓΩΝΩΝ ΣΤΟ ΕΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΡΟ-ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ	370
5.2.1.	ΑΓΩΝΕΣ ΓΙΑ ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ	373
5.2.2.	ΑΓΩΝΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΞΑΓΟΝΤΑΙ ΚΑΤΟΠΙΝ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΣ ΚΑΠΟΙΟΥ	376
5.2.3.	ΑΓΩΝΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑΚΟΙ ΓΙΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΑΓΑΘΩΝ	378
5.2.4.	ΕΠΙΣΗΜΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΝΕΚΡΩΝ ΒΑΣΙΛΙΑΔΩΝ (ΝΕΚΡΙΚΟΙ, ΕΠΙΤΑΦΙΟΙ)	379
5.2.5.	ΑΓΩΝΕΣ ΜΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΦΟΡΜΕΣ	382
5.2.6.	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ	386
5.3.	ΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΟΥΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ	387
5.3.1.	Η ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ	387
	Ημερομηνία και διάρκεια των Ολυμπιάδων	416
	Αγωνίσματα	419
	Έπαθλα	421
5.3.2.	ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ	422
5.3.3.	ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΠΝΕΥΜΑ	425
5.3.4.	ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ, ΙΔΕΩΔΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	431
5.3.5.	ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΙΔΕΩΔΩΝ	434
	Γένη, φρατρίες, φυλές	446
6.	<u>ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ ΚΑΙ ΓΕΝΕΣΗ ΘΕΣΜΩΝ</u>	459
6.1.	ΑΓΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΣ	459
6.2.	ΑΓΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ	487
7.	<u>ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟ ΠΝΕΥΜΑ</u>	492
7.1.1.	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΥ ΙΔΕΩΔΟΥΣ	512
7.1.2.	ΠΕΡΙ ΓΥΜΝΟΤΗΤΟΣ	528
7.1.3.	ΠΕΡΙ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ-ΠΑΛΛΑΙΣΤΡΑΣ	529

7.1.4.	ΚΡΙΤΕΣ ΑΓΩΝΩΝ	535
7.1.5.	ΒΡΑΒΕΙΑ ΑΓΩΝΩΝ	536
7.1.6.	ΚΑΛΟΣ Κ'ΑΓΑΘΟΣ. ΤΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ-ΑΜΙΛΛΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	539
7.1.7.	ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ ΣΤΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ	563
7.1.8.	Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ	564

8. ΕΠΙΤΑΦΙΟΙ ΑΘΛΗΤΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ **566**

8.1.	ΠΕΡΙ ΑΘΛΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	566
8.2.	ΕΠΙΤΑΦΙΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ	572
8.3.	ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ, ΝΕΚΡΟΛΑΤΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΗΡΩΟΛΑΤΡΕΙΑΣ	589
8.3.1.	ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΙΜΙΣΜΟΥ	590
8.3.2.	ΖΩΤΙΚΗ ΨΥΧΗ	591
8.3.3.	ΝΕΚΡΟΨΥΧΗ	592
8.3.4.	ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΨΥΧΗ	593
8.4.	ΗΡΩΕΣ, ΘΕΟΙ ΚΑΙ ΔΑΗΜΟΝΕΣ	601
8.5.	ΉΡΩΣ. ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΗΡΩΑ	602
8.5.1.	Α) ΙΕΡΑΤΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ ΗΡΩΩΝ - ΘΕΩΝ, ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΤΟ ΟΝΟΜΑ Η Ο ΜΥΘΟΣ ΥΠΟΔΗΛΩΝΟΥΝ ΛΑΤΡΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ	608
8.5.2.	Β) ΙΕΡΟΙ ΗΡΩΕΣ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΜΙΑ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΘΕΟΤΗΤΑ, ΩΣ ΙΕΡΕΙΣ, ΣΥΝΟΔΟΙ, ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ ΚΛΠ.	610
8.5.3.	Γ) ΉΡΩΕΣ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΘΕΟΙ, ΑΛΛΑ ΕΧΟΥΝ ΚΟΣΜΙΚΟΥΣ ΜΥΘΟΥΣ	615
8.5.4.	Δ) ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΗΡΙΟΙ ΗΡΩΕΣ, ΟΙ «ΕΙΔΙΚΟΙ ΘΕΟΙ», ΠΟΥ ΣΥΝΗΘΩΣ ΑΠΟΚΑΛΟΥΣΑΝ ΗΡΩΕΣ ΟΙ ΈΛΛΗΝΕΣ	615
8.5.5.	Ε) ΕΠΙΚΟΙ ΗΡΩΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΜΥΘΩΝ	619
8.5.6.	ΣΤ) ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΙ, ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΚΟΙ, ΕΠΩΝΥΜΟΙ ΗΡΩΕΣ (ΕΝΙΟΤΕ ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΟΙ)	619
8.5.7.	Ζ) ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ	619
8.6.	ΕΠΙΤΑΦΙΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΗΡΩΩΝ	619
8.6.1.	ΗΡΩΙΚΗ ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΟΜΑΔΩΝ ΩΣ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗΣ	627

9. Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΤΑΦΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ 647

9.1. ΤΑ ΕΠΙΤΑΦΙΑ ΑΘΛΑ ΣΤΟΝ ΟΜΗΡΟ	647
9.1.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΑΘΛΩΝ ΕΠΙ ΠΑΤΡΟΚΛΩ	647
9.1.2. ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΟΜΗΡΙΚΩΝ ΕΠΩΝ	649
9.1.3. ΤΑ ΙΛΙΑΔΙΚΑ ΑΘΛΑ ΣΤΟΝ ΕΠΙΚΟ ΚΥΚΛΟ	658
9.2. ΟΡΓΗ, ΑΝΤΙΤΙΜΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	672
9.2.1. ΥΠΕΡΜΕΤΡΗ ΟΡΓΗ – ΥΠΕΡΜΕΤΡΗ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟΤΗΤΑ	672
9.2.2. ΠΡΟΤΥΠΩΣΕΙΣ ΘΑΝΑΤΟΥ: Ο «ΕΝ ΖΩΗ-ΟΙΟΝΕΙ» ΘΑΝΑΤΟΣ	679
9.2.3. ΛΗΞΗ ΟΡΓΗΣ – ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕ ΕΠΑΝΕΝΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	684
9.3. ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ-ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ	703
9.3.1. ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΟ ΤΥΠΙΚΟ	703
9.4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ – ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΑΦΙΩΝ ΑΓΩΝΩΝ	710
9.5. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΩΣ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ	716
9.5.1. ΤΑ ΑΓΩΝΙΣΜΑΤΑ	720
9.5.2. ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ:	736
9.5.3. ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΠΙΤΑΦΙΩΝ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ:	738
9.5.4. ΊΔΡΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΘΕΣΜΩΝ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ	743
9.5.5. ΊΔΡΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΘΕΣΜΩΝ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΕΠΙΤΑΦΙΩΝ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ	747

10. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΗ 753

10.1. ΟΙ ΕΠΙΤΑΦΙΟΙ ΑΘΛΗΤΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΩΣ ΠΗΓΑΙΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΑΦΕΙΑΣ	792
10.2. Ο ΑΓΩΝ ΩΣ ΜΕΣΟΝ ΗΝΙΟΧΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΩΣ ΔΕΣΜΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ	796

10.3. Ο ΑΓΩΝ ΩΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΑΣΕΩΣ ΕΠΙ ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΠΡΟΒΛΕΨΙΜΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ	801
10.4. Η ΑΜΙΛΛΑ ΩΣ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ	819
<u>11. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ</u>	<u>826</u>
<u>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</u>	<u>828</u>
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ (ΕΛΛΗΝΙΚΗ)	828
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ (ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ)	840
ΧΩΡΙΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ	854
ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ	864
ΑΓΓΕΙΟΓΡΑΦΙΕΣ & ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΕΙΣ	866
ΠΑΠΥΡΟΙ, ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΚΛΠ.	866
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ</u>	<u>867</u>
I) ΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΠΙΤΑΦΙΟΥΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ	867
II) ΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΜΕΜΝΟΝΑ-ΑΧΙΛΛΕΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΥΚΛΙΑ ΕΠΗ	882
III) ΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΟΙΝΟΜΑΟ	889
IV) ΕΠΙΤΑΦΙΟΙ ΑΘΛΗΤΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΟΝ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ - ΧΑΡΤΕΣ ΤΟΠΟΘΕΣΙΩΝ	893
A) ΕΠΙΤΑΦΙΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΕ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΗΠΕΙΡΟ, ΘΕΣΣΑΛΙΑ	893
B) ΕΠΙΤΑΦΙΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΕ ΑΤΤΙΚΗ, ΕΥΒΟΙΑ, ΑΙΓΙΝΑ	894
Γ) ΕΠΙΤΑΦΙΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΕ ΒΟΙΩΤΙΑ, ΦΩΚΙΔΑ	895
Δ) ΕΠΙΤΑΦΙΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΕ ΜΕΓΑΡΑ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ	896

Κατάλογοι Εικόνων

Εικόνα 1-Συστημική - Λειτουργική θεωρία	198
Εικόνα 2 – Υποσυστήματα και μέσα κατά Parsons (στον Wilke 1993: 272)	233
Εικόνα 3- Σχέσεις μέσων ανταλλαγής (Parsons, σχήμα AGIL)	234
Εικόνα 4-Θεωρία των μέσων κατά Luhmann	239
Εικόνα 5-Σύστημα/περιβάλλον ως εξωτερική/εσωτερική φύση (Wilke, 1993)	253
Εικόνα 6-Σύστημα/περιβάλλον ως σχέση διαφόρων κοινωνιών (Wilke, 1993)	255
Εικόνα 7-Εξωτερικός κόσμος, ενδόκοσμος, εστιακό σύστημα (Wilke, 1993)	258
Εικόνα 8-"Η πεταλούδα" του ελκυστή Lorenz	277
Εικόνα 9- Σύνολο Mandelbrot	281
Εικόνα 10-Ο κύκλος της ζωής στον πλανήτη	286
Εικόνα 11-Ο θάνατος ως αρχή της ζωής	288
Εικόνα 12-Πολυκυκλικό πλαίσιο ως μοντέλο απεικόνισης της δομής πλανητικού συστήματος	289
Εικόνα 13-Ελληνικός πολιτισμός & κοινωνική δομή μέσω των ΕΑΑ. Απεικόνιση με χρήση πολυκυκλικού μοντέλου	291
Εικόνα 14-Χρήση Ασπίδας Αχιλλέως ως κυκλικού μοντέλου αναπαράστασης της δομής της κοινωνικής ζωής	295
Εικόνα 15-Γραφική παράσταση συνάρτησης δύο μεταβλητών στον 3-D χώρο	298
Εικόνα 16-Γραφική παράσταση της $f(x,y)=x^2+y^2$	299
Εικόνα 17-Γραφική παράσταση της $f(x,y) = \sqrt{r^2-(x^2+y^2)}$	300
Εικόνα 18-Γραφική παράσταση της $f(x,y) = x^2-y^2$	300
Εικόνα 19-Γραφική παράσταση της $f(x,y) = \sin\sqrt{x^2+y^2}$	300
Εικόνα 20-Ισοσταθμική καμπύλη της f .	302
Εικόνα 21-Η ασυνέχεια της $f(x,y)$	304
Εικόνα 22-Η ασυνέχεια της $f(x,y)$ στην γραφική παράσταση των ισοσταθμικών της	305
Εικόνα 23-Οι ανισώσεις $g(x,y)<c$ & $g(x,y)>c$ ως 'περιοχές του επιπέδου'	306

Εικόνα 24-Η γραφική παράσταση της $z=f(x,y)$ - προβολή της C πάνω στο xz-επίπεδο	309
Εικόνα 25-Προβολή ύψους k υπό μορφήν καμπύλης (επιπέδων)	311
Εικόνα 26-Σχηματικές απεικονίσεις διαφορετικών στιγμών λειτουργίας μέσου ηνιοχήσεως επί σώματος ΚΔ με εγγραφές στο πεδίο ιδεών	315
Εικόνα 27 - Σειρά τελέσεων πανελληνίων αθλητικών αγώνων	417
Εικόνα 28-Επιτάφια άθλα στον Ελληνικό χώρο (Γιαννάκης, 1987)	508
Εικόνα 29 - Δέσμες γεγονότων γύρω από τα επιτάφια άθλα σε Ιλιάδα και Μεμνονίδα	665
Εικόνα 30 - Κωδικοποίηση και σύγκριση μοτίβων Ιλιάδος-Αιθιοπίδος στα άθλα	668
Εικόνα 31 - Αγωνίσματα και σύνολο στίχων αυτών στα άθλα επί Πατρόκλω	717
Εικόνα 32 - Ταξινόμηση αγωνισμάτων με βάση την συχνότητα εμφάνισης των στα άθλα επί Πατρόκλω	718
Εικόνα 33 - Αναλογία στίχων εκάστου αγωνίσματος επί του συνόλου στα άθλα επί Πατρόκλω	719
Εικόνα 34- Οι ίσες ευκαιρίες που παρέχει ο αριθμός "5" (Λυγερός, 2005)	721
Εικόνα 35 – Αγωνίσματα, σειρά διεξαγωγής, έπαθλα, συμμετέχοντες και νικητές των άθλων επί Πατρόκλω	731
Εικόνα 36 - Κανόνες Ολυμπιακού Δικαίου	738
Εικόνα 37 - Κανόνες Επιταφίων Αθλητικών Αγώνων	743
Εικόνα 38 - Χαρακτηριστικά ίδρυσης και ανάπτυξης θεσμών μέσω της εμφάνισης των Ολυμπιακών Αγώνων (7 ^{ος} αι. π.Χ.)	747
Εικόνα 39 - Χαρακτηριστικά ίδρυσης και ανάπτυξης θεσμών μέσω της διεξαγωγής Επιταφίων Αθλητικών Αγώνων (Ομηρικός Κόσμος)	752
Εικόνα 40-Μοντέλο επικοινωνιακών διαδράσεων του συστήματος αγών	803
Εικόνα 41-Συνάρτηση επικοινωνίας για την επεξεργασία των μηνυμάτων του συστήματος αγών	812
Εικόνα 42-Σύστημα διαχείρισης των μηνυμάτων-πληροφοριών του αγώνος	814
Εικόνα 43-Η διαδικασία (process) της αποκρυστάλλωσης και διάδοσης του επικοινωνιακού κώδικα του αγώνος	821

Εικόνα 44-Η λειτουργία του «μεταφραστή» ως αξιοποιημένου υποσυστήματος λειτουργικής διαφοροποίησης

823

Συντομογραφίες

<i>AA</i>	<i>Archäologischer Anzeiger</i>
<i>AAA</i>	<i>Αρχαιολογικά Ανάλεκτα (εξ) Αθηνών</i>
<i>AArchHung</i>	<i>Acta Archaeologica Hungaricae</i>
<i>AΔ</i>	<i>Αρχαιολογικό Δελτίο</i>
<i>AE</i>	<i>Αρχαιολογική Εφημερίς</i>
<i>AHB</i>	<i>Ancient History Bulletin</i>
<i>AHR</i>	<i>American Historical Review</i>
<i>AION</i>	<i>ArchStAnt Annali di Istituto Universitario Orientale, Sezione di Archeologia e Storia Antica</i>
<i>AJA</i>	<i>American Journal of Archaeology</i>
<i>AJAH</i>	<i>American Journal of Ancient History</i>
<i>AJPA</i>	<i>American Journal of Physical Anthropology</i>
<i>AJPh</i>	<i>American Journal of Philology</i>
<i>AM</i>	<i>Mitteilungen des deutschen archäologischen Instituts, Athenische Abteilung</i>
<i>Am Ant</i>	<i>American Antiquity</i>
<i>A M T M.</i>	<i>Schiffer, (επιμ.), Advances in Archaeological Method and Theory, (Νέα Υόρκη 1978-)</i>
<i>Anat St</i>	<i>Anatolian Studies</i>
<i>Anc Soc</i>	<i>Ancient Society</i>
<i>Annales ESC</i>	<i>Annales, économies, sociétés, civilisations</i>
<i>Ann Rev Anth</i>	<i>Annual Review of Anthropology</i>

<i>ANRW</i>	<i>Aufstieg und Niedergang der römischen Welts</i>
<i>Ant Cl</i>	<i>L' antiquité clessique</i>
<i>AntK</i>	<i>Antike Kunst</i>
<i>AQ</i>	<i>Anthropological Quarterly</i>
<i>AR</i>	<i>Archaeological Reports</i>
<i>Arch Belg</i>	<i>Archaelogia Belgica</i>
<i>Arch Hom</i>	<i>Archaelogia Homerica</i>
<i>ArchJ</i>	<i>Archaeological Journal</i>
<i>ASAA</i>	<i>Annuario della suola archaeologica di Atene</i>
<i>BAR</i>	<i>Brittish Archaeological Reports</i>
<i>BARS</i>	<i>Brittish Archaeological Reports, International Series</i>
<i>BASOR</i>	<i>Bulletin of the American Schools of oriental Research</i>
<i>BCH</i>	<i>Bulletin de correspondance hellénique</i>
<i>BSA</i>	<i>Annual of the Brittish School at Athens</i>
<i>CA</i>	<i>Current Anthropology</i>
<i>CAH</i>	<i>Cambridge Ancient History, 2nd edition</i>
<i>CEG</i>	<i>Carmina Epigraphica Graeca Saeculorum VII-V, (επιμ.) P.A. Hansen (1983)</i>
<i>CIL</i>	<i>Corpus Insriptionum Latinarum (Berlin 1863-)</i>
<i>CJ</i>	<i>Classical Journal</i>
<i>C & M</i>	<i>Classica et Mediaevalia</i>
<i>Cl Ant</i>	<i>Classical Antiquity</i>
<i>CP</i>	<i>Classical Philology</i>
<i>CP</i>	<i>Classical Quarterly</i>
<i>DHA</i>	<i>Dialogues d' histoire ancienne</i>
<i>Diss Arch Gand</i>	<i>Dissertationes Archaeologicae Gandenses</i>

EMCICV	<i>Échos du monde classicuel Classical Views</i>
G & R	<i>Greece and Rome</i>
GRBS	<i>Greek, Roman and Byzantine Studies</i>
HSCPh	<i>Harvard Studies in Classical Philology</i>
HTR	<i>Harvard theological Review</i>
IC	<i>Inscriptiones Creticae, (επιμ.) M. Guarducci, Rome 1935</i>
IG	<i>Inscriptiones Graecae (Berlin, 1873-)</i>
ILCV	<i>Inscriptiones Latinae Christianae Veteres, (επιμ.) E. Diehl (1925-31) Ist MittMitteilungen des deutschen archäologischen Instituts, Istanbuler Abteilung</i>
JAS	<i>Journal of Archaeological Science</i>
JBAA	<i>Journal of the British Archaeological Association</i>
Jdl	<i>Jahrbuch des deutschen archäologischen Instituts, Athenische Abteilung</i>
JFA	<i>Journal of Field Archaeology</i>
JHE	<i>Journal of Human Evolution</i>
JHS	<i>Journal of Hellenic Studies</i>
JIH	<i>Journal of Interdisciplinary History</i>
JMGS	<i>Journal Modern Greek Studies</i>
JMH	<i>Journal of Modern History</i>
JRA	<i>Journal of Roman Archaeology</i>
JRS	<i>Journal of Roman Studies</i>
MAAR	<i>Memoirs of the American Academy at Rome</i>
MEFRA	<i>Mélanges de l' école française à Rome, Antiquité</i>
MIGRA	<i>Miscellanea Graeca</i>
NSc	<i>Notizie degli Scavi</i>
OJA	<i>Oxford Journal of Archaeology</i>

<i>Op Ath</i>	<i>Opuscula Atheniensia</i>
<i>P & P</i>	<i>Past and Present</i>
<i>PBA</i>	<i>Proceedings of the British Academy</i>
<i>PBSR</i>	<i>Papers of the British School at Rome</i>
<i>PCPh S</i>	<i>Proceedings of the Cambridge Philological Society</i>
<i>Pd P</i>	<i>Parola del Passato</i>
<i>PEQ</i>	<i>Palestine Exploration Quarterly</i>
<i>PPS</i>	<i>Proceedings of the Prehistoric Society</i>
<i>RA</i>	<i>Revue archéologique</i>
<i>RDAC</i>	<i>Reports of the Department of Antiquities, Cyprus</i>
<i>REA</i>	<i>Revue des études anciennes</i>
<i>REG</i>	<i>Revue des études grecques</i>
<i>RivArchChrist</i>	<i>Rivista di Archeologia Cristiana</i>
<i>Röm Mitt</i>	<i>Mitteilungen des deutschen archäologischen Instituts, Römische Abteilung</i>
<i>SEG</i>	<i>Supplementum Epigraphicum Graecum, τόμ. I-XXV (επιμ.) J.J.E. Hondius and A.G. Woodhead. XXVI-XXXII (επιμ.) H.W. Pleket and R.S. Stroud (Leiden, 1923-86)</i>
<i>SIA</i>	<i>Supplementum Inscriptionum Atticarum, (επιμ.) A.N. Οικονομίδης (1976-86)</i>
<i>SIG</i>	<i>Sylloge Inscriptionum Graecarum, (επιμ.) W. Dittenberger, 3rd ed. Leipzig 1915-24)</i>
<i>SIMA</i>	<i>Studies in Mediterranean Archaeology</i>
<i>T A Ph A</i>	<i>Transactions of the American Philological Association</i>
<i>WA</i>	<i>World Archaeology</i>
<i>ZPE</i>	<i>Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik</i>

* Επίσης, σημειώνεται ότι για χάριν συντομίας, ο όρος «Κοινωνική Δομή» ενίοτε καταχωρείται ως 'ΚΔ', ενώ οι Επιτάφιοι Αθλητικοί Αγώνες ως 'ΕΑΑ'.

ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΩΤΗ

Προοίμιον

Είναι γεγονός ότι στην σύγχρονη εποχή ο αθλητισμός αποτελεί «ενεργό υποσύστημα των ανθρωπίνων κοινωνιών και συμβάλλει στην εκδήλωση των λειτουργιών τους» (Γαργαλιάνος, 1996). Η εξέλιξή του σε παγκόσμιο κοινωνικό – πολιτιστικό θεσμό του προσέδωσε την δυνατότητα να συνενώνει τους ανθρώπους απανταχού της γης, κυρίως δια της αξιοποίησης των πλεονεκτημάτων της τηλεόρασης και της εξυπηρέτησης ορισμένων ισχυρών πολιτικών και οικονομικών συμφερόντων. Ως οργανωμένη μορφή, ο αθλητισμός γεννήθηκε στην αρχαία ελληνική κοινωνία, αναπτύχθηκε και σμιλεύθηκε μέσα στον ελληνικό πολιτισμό και ως προϊόν αυτού επλήγη από όλα τα δεινά και τα λογής εκφρασθέντα συμφέροντα που έπληξαν τον ίδιο τον πολιτισμό στην διαχρονική του πορεία. Από την άλλη πλευρά, επί του σώματος του αθλητισμού αποτυπώθηκαν όλα εκείνα τα στοιχεία που χαρακτήρισαν και την πορεία της ελληνικής κοινωνικής ζωής, από τα πρώτα της βήματα για την εκπλήρωση του πόθου του μετασχηματισμού της σε πολιτική κοινωνία στο απώτερο παρελθόν, μέχρι την σύγχρονη εποχή.

Το αγωνιστικό πνεύμα που εξεφράσθη κυρίως μέσω του οργανωμένου αθλητισμού και των χαρακτηριστικών που τον διακρίνουν (προσπάθεια για επίτευγμα, επιθυμία για συμμετοχή και νίκη, πειθαρχημένη συμπεριφορά, άμιλλα, αίσθηση δημιουργικής ελευθερίας των μετεχόντων, επικοινωνιακή δυνατότητα κλπ.) οδήγησε στην κατανόηση των πλεονεκτημάτων αυτού και της περαιτέρω

αξιοποιήσεώς του από την κοινωνική ομάδα. Η μεταφορά αυτών των στοιχείων στους κόλπους της κοινωνικής και πολιτικής ζωής συνέβαλλε τα μέγιστα στην ανάδειξη των ιδιαιτεροτήτων του Ελληνικού πνεύματος και της διακρίσεως του ελληνικού τρόπου σκέπτεσθαι και δραν από τους υπολοίπους του τότε γνωστού κόσμου (ομηρικοί χρόνοι έως 4^{ος} αι. π.Χ.). Η ίδια η επιβίωση του ελληνικού στοιχείου και των αξιών που η ελληνική θέσμιση επέλεξε με κόστος ζωής να πρεσβεύει συνυφάνθη με τα αυτονόητα του ιδίου του Ελληνισμού και του αενάου αγώνα για την θεμελίωσή του.

Ωστόσο, αυτό το αγωνιστικό πνεύμα μετεφέρθη τεχνηέντως κατά την σύγχρονη εποχή στους κόλπους διαφόρων ιδεολογιών, για να χρησιμεύσει σαν πασπαρτού εμψυχωτικό εργαλείο, που θα προσέδιδε κύρος στους εκφραστές των και θα παρακινούσε τις μάζες, για να απεκδυθεί αυτών την ώρα που οι ίδιες οι ιδεολογίες κατέρρεαν προδίδοντας τους διακηρυγμένους στόχους των και να ερριφθεί στο ιστορικό κεχηνός, δίκην αθύρματος. Την ίδια στιγμή υιοθετείτο από πομπώδεις και υπερφίαλους κύκλους εσωτερικών σχολών, δογμάτων, θρησκευτικών σχημάτων για να λάβει δήθεν έδρα σταθεράς παραδοσιακής αξίας στην φαλκιδευμένη πορεία του ανθρώπου, σε μια εν πολλοίς ακαθόριστη πνευματικότητα, πολλώ δε μάλλον προς έναν βίο που οφείλει να διακρίνεται από ασκητισμό και τιμωρία του σώματος, για να κερδίσει η ψυχή μίαν θέση σε ένα εξίσου ακαθόριστο επέκεινα.

Ο ασφυκτικός εναγκαλισμός του αγωνιστικού πνεύματος από τα λογής θρησκευτικά συστήματα, οδήγησε στην πρόχειρη, βιαστική, αλλά απαραίτητη καταχώρησή του στα αρχαιότερα θρησκευτικά σχήματα, με τρόπο παρόμοιο προς εκείνον που οι δυτικοί γαλαζοαίματοι βασιλείς του

μεσαίωνα θέλησαν να αποδείξουν ότι έλκουν την καταγωγή των από τους ομοτίτλους της αρχαίας Ελλάδος. Ο ιστορικός Σάθας Κ. Ν. (1979) εκφράζει την έντονη απορία του σχετικά με αυτή την ανερμάτιστη παραδοχή, την ώρα που ερευνά χειρόγραφα του δυτικού Μεσαίωνα, αφιερώνοντας σχεδόν ολόκληρο τόμο στην Ιστορία του, όπου παρουσιάζει το αγωνιστικό ιδεώδες από την αρχαιότητα μέχρι και τους χρόνους που οι Ολυμπιακοί Αγώνες έχουν ... πωληθεί στους Αντιοχείς, από τον Ρωμαίο αυτοκράτορα. Πέραν αυτού, οι περισσότεροι ιστορικοί και ερευνητές, που ασχολήθηκαν ιδιαίτερα με το ζήτημα της προελεύσεως και του χαρακτήρα των Ελληνικών αγώνων, με τρόπο ιδιαίτερος περίεργο καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι οι αγώνες των Ελλήνων αναπτύχθηκαν για να εξυπηρετήσουν κυρίως θρησκευτικούς σκοπούς, τοποθετώντας σε δεύτερη μοίρα τις όποιες κοινωνικές λειτουργίες.

Η παρούσα διατριβή θεωρούμε ότι επιχειρεί ένα πρώτο βήμα: α) για να ελεγχθεί η παραπάνω αντίληψη, β) για να μελετηθεί το φαινόμενο του αγώνος σε αυστηρώς κοινωνική και πολιτική βάση και γ) για να αναζητηθούν και να ερμηνευθούν οι πιθανές λειτουργίες της αρχαιότερας μορφής αγώνος, ως μέσου και πεδίου ταυτόχρονα, επί τη βάσει ενός συστήματος κοινωνικο-πολιτικής δομήσεως.

Ο Χρήστος Π. Κεχαγιάς είναι διδάκτωρ του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Πανεπίου Πανεπιστημίου Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών. Είναι συντονιστής ερευνητικών δραστηριοτήτων του Εργαστηρίου «Βιοηθικά Περιβάλλον: Νευροεπιστήμες & Μάθηση» του Πανεπιστημίου Αθηνών και δίδασκεν (ΠΑ 497) στο μάθημα «Ανθρώπινη Οντολογία και Κοινωνική Τελεολογία». Στο παρόν πόνημα, εξετάζει το φαινόμενο του αγώνος και του αγωνιστικού πνεύματος σε συστημώς κοινωνική και πολιτική βάση προκειμένου να αναζητηθούν και να ερμηνευθούν οι πιθανές λειτουργίες της αρχαιοτέρως μορφής αγώνος (επιτάφια σβλα), ως μέσον και πεδίου ταυτόχρονα, επί τη βάση ενός συστήματος κοινωνικο-πολιτικής δομήσεως. Το αγωνιστικό πνεύμα παρουσιάζεται ως α) αυτοτελής νοηματικός αγώνας, δι' ου διαρρησολαβείται από τον Έλληνα τελεστή το σκοπούμενο αποτέλεσμα επ' ημελεία της αυτοαναφοράς και της κοινωνικοπολιτισμικής δομήσεως.

β) ένα αποκρυσταλλωμένο μοντέλο μιας παραγωγικής διαδρομής του συστήματος «αγών» επί απροσδιορίστην και μη προβλέψιμων εξωτερικών συμβάντων και περιβαλλόντων, γ) μέσον και δέσμη κοινωνικών λειτουργιών μας επί συμβάσει τελεστικά κλειστής επικοινωνιακής συνάφειας, που αναπτύσσοντας την δυναμική ενός μοναδικού κοινωνικού αυτοσητήτος, επιυγχνάει την διαδρομή στο αυτοαναφορικό σύστημα αξιών (ιδεών, προτύπων κλπ.), εμπλουτίζοντας, σταθεροποιώντας και αναβαθμίζοντας σκόλογκά το λειτουργικό σύστημα κοινωνικής δομήσεως εν δράσει, προσδιορίζοντας το θάνατο ως αρχή του σέπει απροσδιορίστου χωροχρόνου της κοινωνικής ζωής. Η εισαγωγή της εννοίας της λειτουργικής αρχής ως ερευνητικής μεταβλητής στο πεδίο του αγώνος, μετατοπίζει το ερευνητικό ενδιαφέρον για τις λειτουργίες του αγώνος, από τον αμείβο σβλητικό χώρο στον ευρύτερο κοινωνικο-πολιτικό, εγκατελείποντας τα γνωστά θρησκειολογικά μοντέλα. Η σύνθεση ενός μοντέλου για τις λειτουργίες που επιτελεί ο αγών, ως πεδίο και προσηγνικό μέσον για την κοινωνική ζωή, αλλά και ως πρωτοκόλλων επικοινωνίας μεταξύ των τελεστών είναι εντελώς πρωτότυπη για τα ελληνικά δεδομένα και συμβάλλει στην προσπάθεια αναθεωρήσεως των αρχουσών και των αυγικών που οδήγησαν στην γέννηση του πολιτικού ανθρώπου στον Ελληνικό χώρο, αλλά και στην εμφάνιση του Έλληνικού θάνατος.